

Danes ima zbornica poslancev zopet sejo. Grof Stürgkh, ki ga je šaljiva usoda avstrijskim narodom dala za ministrskega predsednika, je izrazil željo, da bi državni zbor hitro opravil debato o draginskih predlogih. Stürgkhovo nagnjenje je bilo celo simpatično, če bi izhajalo iz namena, da bi se kmalu uveljavile odredbe proti dragini. Ali ekselencia bi se le rad kmalu odkrižal teh sitnosti, ki so njegovi aristokratski duši zoprne kakor hudiču kadilo, da bi pripravil poslance do »patriotičnega« delu o brambni reformi. Za rešitev draginskega vprašanja mu ni nič; le za to mu gre, da se ga iznebi.

Skoda, da se naši nazori ne vjemajo z grofovimi. Tudi nam bi bilo všeč, če bi se druginjske zadeve kmalu odpravile, ali tako, da bi ljudstvo občutilo kaj koristi od njih. Zdi se nam pa, da se do takega rezultata ne bo prišlo kar meni nič tebi nič, ker je tudi v ljudskem parlamentu še prelepo številno gospodov poslanec, ki so — ne baš slepo, temveč z odprtimi očmi — zaverovani v interese denarnega in zemljiškega kapitala, pa se bodo z vsemi štirimi branili takih zakonov, ki bi nekoliko pristigli velike profite industrijskih špekulantov in veletrgarnih oderuhov. Gosp. grof Stürgkh živi v prepričanju, da je v tem položaju najbolje reči: »Pustimo pri miru tako reč, ki je pretežka;« če se preblagorodni gospodje izkoriščevalci upirajo, naj si ljudstvo misli: »V božjem imenu!«; pa naj pusti, da gre vse tako, kakor je šlo doslej. Mi pa si upamo vkljub vsemu respektu do grofa, ki je celo načelnik vlade, misliti nekoliko drugače.

Z rešitvijo draginjskega vprašanja so te-
jave. Torej — je treba gledati, da se premaga-
jo. Če ne gre v enem dnevu, naj se pa boj vodi
dotlej, da se doseže uspeh.

Seveda je grofu Stürgkhu draginjsko vprašanje še z nekega posebnega vzroka neljubilo. Utenil bi ga namreč kdo izmed poslancev vprašati, kaj je z argentinskim mesom in ekselencja bi pri tem lahko prišel v zadrego. Cimdije se razpravlja o draginji, tem laže pride pride komu na misel, da popraska. V zadnjem zasedanju je bil sprejet predlog, da ima vlada — ne oziraje se na Ogrsko — nujno poskrbeti za uvoz argentinskega mesa po potrebi. Ali od tistega časa pa do danes ni prišel niti dekar gram te hrane v Avstrijo in vlada ni genila z mezinem, da bi poskrbela za uvoz. To se lahko trdi brez skrbi, zakaj če bi bili v onih nadčloveških višavah sploh kaj storili, bi se bili že pobahali kakor pav s svojim repom.

Če grof Stürzkich sploh kaj misli o takih rečeh, tedaj morda meni, da ni bilo potrebe. A tako mišljenje je le dokaz, da se ministri ne bi smeli preveč zanašali na svoje glave. V svojih krogih vobče ne mora visoki gospod zvedeti takih reči; zaradi tistih krogov pa tudi ni draginjskega vprašanja. Taki problemi se tičejo onih slojev, v katerih se mora računati z vinarji.

Za ljudske množice se ni položaj izven zadržanja državnoborbskega zasedanja nič izboljšal. Zanje je draginsko vprašanje še vedno na dnevnem redu, in če ni meso edina vsebina tega problema, je pa vendar tako važna, da se ne sme pokopati, tudi če se gospodu grofu mudi. Če veliko bolj se mudi ljudstvu, ki ima

EMILE ZOLA:

Rim.

Na srečo so bili trije ali štirje turisti navzoči, ki niso delali mnogo hrupa. Pierre je takoj opazil Narcissa Haberta na eni kardinalske klopi nad stopnico, na kateri sede navadno nosilci vlečk. Mladi mož je sedel nepremično; glavo je imel sklonjeno nazaj in je bil videti ves vznemirjen. Ni pa opazoval Michelangelovega dela. Njegove oči se niso odmaknile od ene prednjih gresk, in ko je spoznal duhovnika, je le zamrmral z zastrtimi očmi:

»Oj, dragi prijatelj, glejte tega Botticellija!«
Potem se je popolnoma pogreznil v svoje občudovanje.

Pierra je bila pravkar pograbila nadčloveška genialnost Michelangelova; bilo mu je, kakor da ga je nekaj silno udarilo naravnost v možgane in srce. Vse drugo je izginilo. Tu gori kakor na brezmejnem nebu ni bilo nič drugega kakor ta čudoviti umotvor. Najprej ga je osupnilo, da je hotel biti slikar edini stvarnik vsega dela; ne klesarja, ne bronarja, ne pozlatarja ni trpel, sploh nobenega rokodelca ne. Slikarjev čopič je zadostoval za pilastre, za stebre, za marmorne karnize, za kipe in bronaste ornamente, za zlate cvetlice in rozete, za vso nezaslišano okrasitev, ki je obdajala freske. Zamislil se je v oni dan, ko so mu bili izročili golo stavbo — nič kakor malto, nič razun gladkih belih sten, sto in sto metrov, ki jih je bilo treba pokriti. In v duhu ga je videl pred tem ogromnim listom, ko je odklanjal vsako pomoč, zapodil radovedneže in se zaprl sam, ljubosumen, poln koprnjenja, s svojim velikanskim delom. Štiri leta in pol je preživel v tej ljubi fsamoti. Porajajoča velikana. Oj to ogromno delo, ustvarjeno, da izpolni celo življenje, to delo, katero je moral začeti mirno zaupajoč moči volje in svojih sil — to je bil cel svet, ki ga je ob trajnem nagonu svoje moške sile, v popolnem razviju

za državo gotovo tudi toliko vrednosti kolikor
gospod grof.

Toda čemu se ministrskemu predsedniku sploh mudi? Prišel bi rad do brambne reforme, to vemo. Nadalje tudi razglša, da je treba sklicati delegacije. Ali z delegacijami se itak ne bodo ozirali na državni zbor, in tako ostane pravzaprav le glasovita brambna predloga. Zakaj tudi službena pragmatika ne obremenjuje grofu Stürgklu srca.

Ravno naglica z brambno reformo je pa povsem neumevna in neumestna. Ogrske homatije zaradi tega predmeta so se tako razvile, da visi kriza v zraku. Doslej se le še ne ve, če izbruhne vladna ali parlamentarna kriza. Ali odstopi Khuen Hedervary, ali razpusti parlament, Toda naj se zgodi to ali ono; brambna predloga se ne reši na Ogrskem ne z odstopom ne z razpustom tako hitro, da bi se mudilo avstrijskemu parlamentu. Če se umakne Khuen Hedervary, bo Justhova stranka nadaljevala obstrukcijo in če prekliče Khuenov naslednik njegove koncesije, se pridružio obstrukciji še Košutovci. Če se razpusti državni zbor, se morajo razpisati nove volitve. V obeh slučajih je brambna reforma še v deveti deželi.

Vrhutega pa je križa zadnji čas prestopila
ogrske meje, ker se je vojni minister Auffen-
berg vmešal v ogrske zadeve in ker je baje
tudi avstrijska vlada zaradi rezervistov nekaj
zažugala čez ogrsko mejo, o čemer se bo mo-
ral državni zbor tudi še natančneje poučiti.

Čemu naj se avstrijski parlament peha za brambno reformo, dokler je situacija na Ogrskem tako nejasna?

Grof Stürgkh pa tudi doma še nima tiste večine, brez katere je brambna reforma nemogoča. Zakaj s češko-nemško spravo ni še nič gotovega, zadnji trenotek se v Pragi lahko vse razdere, in če se to zgodi, gre vlada lahko svoje vojaške predloge loviti po Vltavi.

Vsa ta naglica je torej brez zmisla, in veliko pametnejše je, če se namesto teh rekrutnih in korporalskih reči stori vse, kar se more storiti v vprašanju druginje.

Pri tem pa je nastop avstrijske vlade zelo poučen, Grof Stürgkh priznava Ogrski pravico, da se vmešava v avstrijsko zadevo z argentinskim mesom. Tukaj baje ne sme kršiti ogrskih »pravice«, dasi je dognano, da take pravice sploh ni. V vprašanju brambne reforme ga pa ogrska pravica tako malo ženira, da posega brez pomislekov v njeno samostalnost. To je nesoglasje v pojmovanju, ki se da le na ta način razlagati, da imponirajo grofu Stürgkhu tuje pravice, kadar je to zanj koristno, in da se ne zmeni zanje, kadar so njemu na poti.

Državni zbor se shaja in zahtevati bo moral resnosti v teh rečeh.

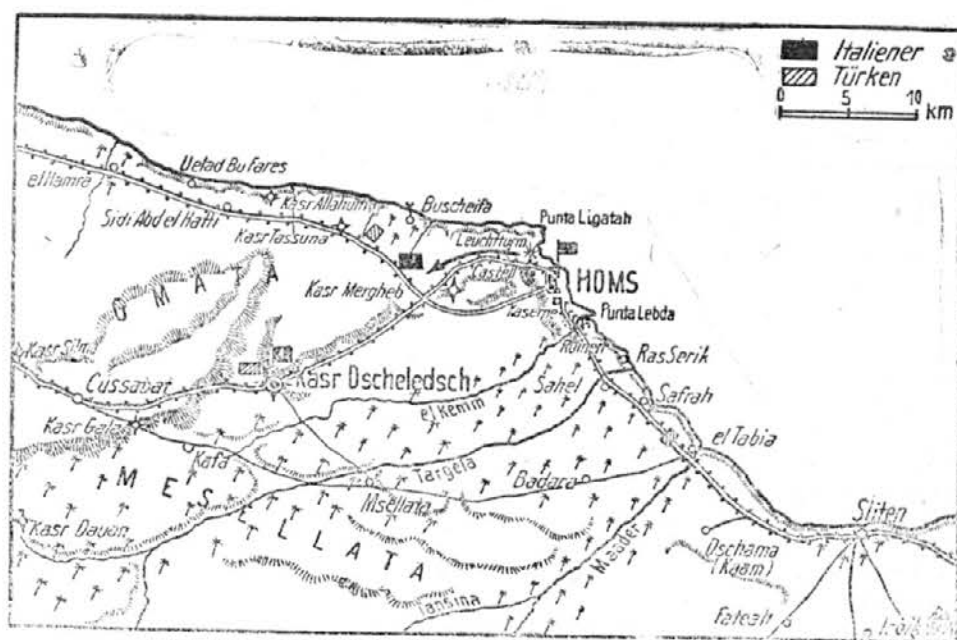
V organizacije!

Anglija je prizorišče najsilnejšega razrednega boja med kapitalom in delom, kar jih pomni svetovna zgodovina. In ne da bi trenil z očmi, zasleduje ves svet kovanje stare oblasti z novo svet osvajačilo veseleso. Še nikoli, odkar rije po zemlji človeški rod, niso take ogromne množice delavskega ljudstva razodele svojo voljo, da si same postavijo postavne svojega dela. Ampak vznešenije in velečastnejše od močnega

vsegamogočnosti potegni I iz svojih možganov in postavil sem.

Zona je obhajala Pierra, ko je potem natančneje ogledoval to s preroškim očesom povečano človeštvo. Prekipevalo je brezmerne sinteze, ciklopskega simbolizma, in vsaka lepota se je bleščala kakor prirodni cvet: Kraljevska milina in kraljevska plemenitost, vzvišen mir in vzvišena sila. In vse je izražalo popolno znanje; najdržejša skrajšanja so bila izvedena s popolnim prepričanjem, da se posrečijo in neprenehoma je tehnika premagovala težave obokanih plošč. Z neverjetno naivnostjo so bila rabljena sredstva, material je bil omejen skoraj na nič, le nekatere barve so bile bogato porabljene, brez vsakega stremljenja po umetnih pripomočkih. In to je zadostovalo; viharno se je pretakala kri, mišice so se napenjale pod kožo, podobe so ozivele in stopale s takim energičnim zamahom iz okvirjev, da je bilo, kakor da je zaplapolal preko vsega ogenj, ki daje temu ljudstvu nadčloveško, nesmrtno življenje. Da, to je bilo življenje, žareče, zmagovito življenje — silno, bujno življenje, življenjski čudež, ki ga je uresničila ena sama roka, ki je imela najvišji dar, enostavnost moči.

Videli so v tem popolno filozofijo; videti so hoteli v tem vsu usodo človeštva, ustvariti sveta, moža in žene, prvi greh, kazen je končno božji sodni dan — ali s tem se Pierre ni mogel zadržavati ob prvem pogledu v strmeči osuplosti, s katero ga je prevzelo to delo. Toda kako je to poveljevalo človeško telo, njega lepoto, njega silo in milino! Oj, ta Jehova, ta kraljevski, grozni in očetovski stavec, vznešen od orkana obojega stvarstva, z razprostrtimi rokami porajajoč svetove! In ta krasni Adam s plemenitimi obrisi in iztegjenjo roko, ki ga Jehova s čudovito kretinjo oživlja s prstom, ne da bi se ga dotaknil! Posvečen prostor je med stvarnikovim in ustvarjenčevim prstom, majhen prostor, ki pa obsega neskončnost nevidnega in skrivnostnega. In ta mogočna obože-

Boji pred Homsom. (Glej „Zadnje vesti“.)

številke je dejstvo, da vlada v bojnih delavskih vrstah železna disciplina. Nekaj nad milijon premogorjev je zapisanih v londonskem »Home office«, in od tega ogromnega števila tudi eden ne kazi stavke. Od 1. marca, ko so odložili premogari svoje kladiva, se ni na vsem Angleškem nakopalo niti za karat črnega diamanta.

Ta neskajljena enotnost in impozantna slo-
žnost delvskega nastopa izgleda kakor čudež
in je kakor uganka. Ampak brez vse bistrou-
mnosti je razrešljiva uganka in vsemu svetu o-
čitna je nje skrivnost. Z dolgotrajnim in vztraj-
nim delom so angleške strokovne organizacije
zdramile v delavstvu razredno zavest in ga
moralno tako okrepčale, da so iztrebljeni iz nje-
govih vrst uskoki, ki bi pljuvali v lastno skledo
in ga motili na njegovem zmagovalnem po-
hodu.

Sijajni uspeh angleških organizacij, ki je gotov že na začetku boja, katerega konec ni še znan, kaže cilj našemu organizatoričnemu delovanju. Nič manj važna od glasovnice, s katero si delavstvo osvaja državno oblast, ni delovna sila njegova, ki je vir družabnega življenja. Monopol delovne sile vstvarja organizacija. Od dne do dne ljutejše se zaganjajo kapitalistični močnejaki v Avstriji v delavsko organizacijo, da porušijo delavsko solidarnost, pod narodno trobojnico in pod cerkvenim banderom zbirajo žolto armado, ki naj jim pomaga ubijati delavski boj.

Proti tem kapitalističnim navalom je nalo- ga delavstva, da uvrsti svoje organizacije; v vse delavstvo mora prodrati zavest, da je nič- vreden značaj, moralno pokazena duša krši do- govor svojih tovarišev in da je malopridnik, kdor uživa sadove delavskega boja, ne da bi prinašal žrtve, ki jih terja organizacija. Tudi pri- nas se mora uveljaviti naziranje, da je sramota za delavca, ki se ogiblje organizacije, ki s svo- jim osebojinstvom otežuje boj svojim tovari- šem, ki se pa nič ne pomišlja zajemati iz sklede, ki so jo tovariši napolnili.

Podvojeno vremo za strokovne organizacije, to naj zbudi v nas angleški zgled, da nas resni časi ne zalote nepripravljenih!

vanya vredna Eva, ta Eva s krepkimi boki, sposobnimi, da nosijo vse bodoče človeštvo! V njej je ponosna nežnost žene, ki bi hotela biti ljubljena do prokletstva; ona je cela žena v svoji zapeljivosti, v svoji plodovitosti, v svoji gospodavalnosti. Celó v štirih kotih fresk na pilastrih sedeče figure so slavile zmagoslavje mesa: V svoji nagoti presrečnih dvajset mladih mož s krasnim telesom in z udi brez primere je tako polnih življenja, da jih blazno stremljenje po gibanju razvzmeta, vpoguje in sklanja v krasnih oblikah. In med okni stolujejo velikani, preroki in Sibile, moški in žene, izpremenjeni v bogove, brezumni v mišični moči in v veličini duševnega izraza: Jeremija s komolcem ob koleno in z brado na roko opto, zatopljen v prikazni in sanje; eritrejska Sibila s čistim profilom, mlada in bujna, s prstom na odprti knjigi usode; Jezaija z močnimi usti resnice, ves otekel pod živo žerjavico, ponosen, obraz napol odgrnjen in roko dvignjeno z ukazajočo kretnjo; kunejska Sibila, grozo zbujajoča s svojim znanjem in s svojo starostjo, čvrsta kakor skala, z nagubančenim licem, z nosom, podobnim kljunu ujeđe, s svojo štirivoglato, vzbočeno, trmasto brado; Jona, tak kakor ga je riba vrgla iz sebe, v čudoviti zamaknenosti, s spačnim životom, s skrivljenimi rokami, vzklonjeno glavo in s široko udrtimi kričnimi mi ustim. In potem vsi ostali, vsi drugi — vsi iz ene velike in veličanstvene obitelji, gospodujoči v sijajnosti večnega zdravja in večne razumnosti, vtelesenje sanj o neuničljivim večjem in višjem človeštvu! Tudi v gotških obočjih oknih, v linetah so vstajale in se tlačile prikazni polne lepote, sile in miline. Bili so predhodniki Kristovi, sanjave matere z lepimi, nagimi otroki, možje z dalekoglednimi, v bodočnost uprtimi očmi, kaznovano, izčrpano, poobljubljenem izveličarju koprneče plemo. V obočjih kotih četverih vogalov pa se živo izražajo svetopisemski prizori, Izraelove zmage nad hudobnim duhom. In končno velikanska

Zatiranje socializma na Japonskem.

Pred letom dni je bil v Tokiu veliki anarhistični proces in v živem spominu je še, s kako brezobzirnostjo je preganjal Katsurov kabinet tudi najponiznejše sledove socializma in s kako nasilnostjo je postopal proti vsem pristašem socializma, najsi so bili dejanski ali pa samo teoretični bojevnik. Po vsej Japonski so nagнали policaje v trgovine, da so vohali za socialističnimi knjigami, in gorje profesorju ali študentu, če so našli pri njem socialističen spis! Vzlic vsem svarilom treznejših in razumnejših krogov je kabinet nadaljeval svoje preganjanje in že so zmagoslavno prepevale koncem leta poluradne »Japan Times«, da se je posrečilo socializem v njega početkih popolnoma izkoreniniti.

Potem je prišel nov kabinet. Marki Saiony je bil popreje na glasu, da je zelo strpen na-
pram socializmu, dokler se giblje v mejah po-
stave. Optimisti so celo pričakovali, da bo
kmalu omilil stroge postave proti socializmu.
Ali kakor se je bila zmotila vlada, ko je mi-
slila, da je uničila socializem, prav tako se je
zmotila tudi javnost, ki je bila pričakovala, da
nova vlada ne bo tako kruto nastopala proti
socializmu. Nenadno je presenetila Tokio vest,
da so aretirali tudi po Evropi znanega prvobor-
nitelja socializma na Japonskem, sodruga Ka-
tajama, ki je bil v anarhistovskem procesu
kljub strogim preiskavam oproščan, razen nje-
ga pa še deset sodrugov; postaviti jih namera-
vajo pred sodišče, ker so se bili udeležili stavke
cestnih delavcev na starega in novega leta
dan.

To stavko so bili pričeli delavci zategadelj, ker so se krivično razdelili preostanki prejšnje tokijske cestne družbe med družbine ravnatelje in nastavlence. Stavka se je bila končala s popolnim uspehom stavkujočih in nekateri ravnatelji so morali vrniti svoje nagrade v znesku 200.000 jenov, ki so se razdelili med sprevodnike in voznike. Stavka je obsežala sprva samo del cestnih železnic, vsled agitacije voditeljev pa se je brzo razširila in

freska v ozadju, sodni dan z mrgolečimi postavami, katerih je toliko, da bi bilo treba več dni, če bi jih človek hotel dobro videti. To je divja, od vroče sape življenja pograbljena množica — začenši od mrličev, ki so jih zdramili iz besno v pozavne pihajoči angelni apokalipse, od zavrnjenih, ki jih pehajo demoni nazaj v pekel, pa do Jezusa sodnika, obdanega od apostelov in svetnikov, do žarečih izvoljencev, ki se dvigajo podpiri od angeljev, v tem ko triumfirajo še više drugi, z instrumenti pasijejo obloženi angelni. In vendar je na stropu nad to ogromno sliko, ki jo je slikar naslikal trideset let pozneje v zrelosti svojega življenja, ohra- njen ves polet, vsa samozavestna premoč; kaj- ti v njej je podal svojo nedotaknjeno silo, vsoto svojo mladost prvo vzplamtene svojega genija.

Pierre ni mogel najti besede. Michelangelo je bil velikan, ki nadvladuje vse, ki jemlje sa-
po vsemu. Da se to spozna, je treba poleg o-
gremnosti njega dela pogledati dela Kerugina,
Pinturicchija, Rosselija, Signorellija, Botticelli-
ja, vse te čudovite prednje freske, ki se razpe-
njo pod karnisom vse okrog kapele.

Narcisse ni dvignil oči do uničujoče kra-
sote stropa. Ves zamaknjen ni odvrnil pogle-
da od Botticellija, ki ima tukaj troje fresk.
Končno je dejal mrmraje:

»Oh, Botticelli, oh, Botticelli! To je elegan-
ca in miloba trpeče strasti, globoko občutje
žalosti v največjem užitku. On je uganil vsa
naša moderno dušo in jo obdal z najbolj zape-
ljivim čarom, ki je kdaj izhajal iz kakšnega u-
metniškega dela.«

Pierre ga je osupel pogledal, potem se je drznil vprašati:

»Vi prihajate sem, da vidite Botticellija?«

»Gotovo,« je mladi mož mirno odgovoril.

»Le zaradi njega prihajam vsak teden za nekoliko ur sem, in nič drugega ne gledam, kakor njega... Tu pogledjte ta list; Mojzes in Jetrove hčeri. Ali je ustvarila človeška nežnost in otožnost kdaj kaj bolj presunljivega.«

ustavila za dva in pol dni ves obrat na cestni železnici, ki je bila med tem prešla v občinsko last. In to ob času, ko je bilo po tokijskih ulicah največ vrvenja.

Stavka je nagloma zbudila še druge stavke, v Jokahami stavko pristaniških delavcev in v Matzujami stavko cestnih delavcev; obe dve stavki sta se končali z zmago stavkajočih. Med agitatorji so se odlikovali s posebno živahnim delom sodrug Katajama in njegovi tovariši, med katerimi je več časnika. Zdjaj pa se menda japonska vlada pripravlja, da bi jih z ostro kaznijo ustrašila od nadaljnega dela.

Ampak kratkovidna vlada lahko stori kar hoče, socializma ne bo ustavila, ker so ga rodile razmere same. Zakaj nenavadno nagli razvoj japonske industrije bo rodil močno delavsko, proletarsko armado, ki ji bo dala socialna demokracija cilj in organizirano moč. Zatiranje bo ta razvoj le še pospeševalo.

Stavkokaški naraščaj.

Novojorške ulice so postale v zadnjem času tako nevarne, da so zavarovalne družbe precej zvišale prispevke za zavarovanje proti vplomu in tatvini. Ne mine dan, da bi se ne zgodil na javni cesti drzen roparski napad. V zadnjih treh mesecih je bilo 150 slučajev celo takih, ko policija zločincev ni mogla izslediti. Zbujalo je pozornost, da je v mnogih slučajih, igral pri teh roparskih napadih avtomobil jako važno vlogo. Ali so skočili našemljeni zločinci iz avtomobila in naglo izvršili svoj nepošteni naklep, ali pa jih je avtomobil počakal, da jih je po izvršenem ropu v diru odpeljal.

Zdjaj pa je policija prišla na sled ušanki, odkod nenadoma toliko drznih roparskih napadov in tatvin na novojorških ulicah. Dognala je namreč, da je med novojorškimi šoferji 200 bivših kaznjencev. Ko je izbruhnil pred letom v Novem Yorku znana stavka šoferjev, tedaj so se podjetniki obrnili na zloglasnega stavkokaškega agenta Farleyja, da jim priskrbi šoferjev, ki bodo kazili stavko. In Farley je šel, pa je pobiral za stavkokaže, karkoli mu je prišlo pod roko. Zbral je precejšnjo četo Judežev, ki so padli svojim stavkajočim tovarišem za hrbet, ampak med njimi jih je bilo 200 takih, ki so si še več ali manj neprostoovoljno ogledali ječe in kaznišnice od znotraj.

Ves Novi Jork se vznemirja nad tem odkritjem. In po pravici; zakaj samo v zadnjih štirih dneh so naplenili stavkokaški bandite po novojorških ulicah nad poltretji milijon kron in umorili dva človeka. In naši fini, plemeniti, z vsemi krepostmi oblagodarjeni buržvazijci imenujejo stavkokaže — »pridne delavne in marljive delavce«!

NOVICE.

* **Samomor duhovnika.** Na Dunaju se je 29. februarja ustretil v hotelu 47letni župnijski oskrbnik Anton Kriszel. Pognal si je bil iz revolverja kroglo v desno srce in bil takoj mrtev. Kriszel je bil stanovan v hotelu od 25. februarja. Samomor je izvršil zategadelj, ker so mu bili odbili prošnjo za sprejem v dunajsko škofijo.

* **Prismojena birokracija.** Do kake stopnje nezmisljenosti lahko prikipi sovraštvo do socialistov v vodilnih pruskih krogih, vzemo iz obravnav pruske vlade z berlinsko občino glede na prodajo starega opernega poslopja. V Berlinu namreč zidajo novo operno poslopje na državne stroške, zategadelj hoče država staro operno poslopje prodati. Berlinska občina ga je hotela kupiti in gotovo bi bila prišla stara palača po tej poti v najboljše roke; saj je bila občina je dala izdelati načrte, kako bi iznova očistila umetniško sezidano stavbo in jo trajno ohranila. Občina je ponudila za poslopje nič manj kakor šest milijonov mark; od te svote naj bi se porabil del kot prispevek občine za zgradbo nove opere. Ampak kupčija se je razbila in sicer zakaj? Čujte: finančni minister je stavil zahtevo, da berlinsko mesto ne sme nikdar uporabljati za kakršnekoli namene staro stavbo, ako popreje ne dovoli državne oblasti. Famosni minister je kalkuliral takole: Kako lahko bi se zgodilo, da bi hoteli socialni demokratje rabiti obširne prostore v operi za shode in razne druge prekućuskim namenom posvečene »aditive«! Mesto se mora torej zadovoljiti, da se mu svobodna raba njegovega lastnega poslopja omeji. Tako je sodil vsled svojega sovraštva proti socialistom prismojeni birokrat. Seveda je občina tako plemenitoskrb lepo odklonila. Ali finančnemu ministru to ni šlo v glavo in s svojimi birokratičnimi možgani je sodil in odgovoril občini, da bi ji morala biti taka omejitev vendar ljuba, ker bi jo ščitila pred eventualnimi socialno demokratskimi zahtevami. Toda ker odgovorni faktorji v občini niso mislili z birokratičnimi možgani, se je kupčija razdrla. Torej možnost, da bi utegnili socialni demokratje rabiti poslopje za svoje prireditve, odločuje pri pruski vladi veliko in važno zadevo! Ali so ti ljudje zdravih možganov?

* **Ruska justica.** V Peterburgu so obdolžili kmeta, da je ukradel suknjo. Peterburški policaji so ga pretepal z železnimi drogovi in ščipali z razbejenimi kleščami. Kmet je seveda priznal tatvino, samo da bi se rešil hudih muk; vendar je bil nedolžen. Povedal je, da je ukradel suknjo na kozolcu. Šli so jo iskat in ko je niso našli, ga je policijska sodrga zopet začela mučiti, tako da je umrl v strašnih mukah. Štirinajstletni deček je zagrešil majhno tatvino; iz strahu pred mučenjem se je obesil.

* **Besne sufragetke.** Borilke za žensko volilno pravico, ki jih na Angleškem imenujejo sufragetke, so uprizorile 1. t.m. v Londonu tako hude izgrede, kakor še nikdar doslej. Sufragetke so v velikih skupinah korakale po ulicah in razbile izlozbe in okna velikih trgovskih hiš. Nekaj razljučenih sufragetek je pridrla do Asquithovega stanovanja in so razbile hišna okna. Pray tako so se bile lotile tudi oken vladne palače. Aretirali so 152 sufragetek med njimi gospodično Pankhurstovo, znano voditeljico angleškega ženskega gibanja. Neka ženska je

razsula s strelom iz revolverja v kolonijalnem uradu šipo. Londonske trgovce so nenadno izgedi jako osupnili in vznemirili. Škode so napravile sufragetke za 120.000 K.

* **Kako »zaslužijo«** milijonarji svoje milijone. Ameriška zvezna vlada je bila imenovala poseben odbor, ki naj bi preiskal račune in kupčije jeklenega trasta. Preiskavo knjig so poverili gospodu Mc Rau, ki je že napravil poročilo o preiskavi. Poročilo z nedvomno jasnostjo osvetljuje staro resnico, da v današnji kapitalistični družbi gromadijo ogromne dobičke ravno tisti, ki najmanj delajo ali pa navadno celo nič. Njih edina »zasluga« je, da dajo denar, ki so ga ali podedovali ali prišpekulirali. Tako je zaslužil tudi ameriški milijonar Morgan strahotno število 345 milijonov samo zategadelj, ker je dal ameriškem jeklenemu trstu svoj denar. In koliko nečloveškega izkoriščanja proletariata po najraznovrstnejših strokah je bilo treba, preden so s svojim delom ustvarili to ogromno milijonsko bogastvo, ki je po krivici steklo v globoko milijonarjevo blagajno...

* **Zveza rodbin z bogatim otroškim blagoslovom.** Francoska trpi za nazadovanjem porodov, zategadelj so storiili že najrazličnejše korake, da bi prišli temu zlu v okom. Pred kratkim so ustanovili zvezo družin z bogatim otroškim blagoslovom, ki zahteva od države, da pospešuje boju proti raznarodovanju z olajšavo ušode rodbin, ki imajo mnogo otrok. Zlasti zahtevajo, da uživajo družine s štirimi ali več otroci davčno olajšavo in da naj se vsak sedmi otrok v družini vzgoji na državne stroške. Otroci družin z mnogoštevilnimi naraščajem naj uživajo posebne olajšave glede na dobavo štipendij in pa neposredno podpora pri svojih študijah. Nadalje nameravajo take družine ščititi pred sovražnostmi hišnih posestnikov, ki vse kriplje branijo strank z mnogimi otroci. V tej smeri postopa tudi zveza najemnikov iz delavskih slojev. Zveza najemnikov zahteva odredbe za zdravstveno ureditev cenih stanovanj. Predvsem bodo pozvali pariško mestno občino, da zgradi delavske hiše, kjer bo plačevala družina po 320 frankov najemnine. Obedve družiti imata mnogo upanja na uspeh, ker je na Francoskem mnogo prizadevanja, da preprečijo to silno nazadovanje porodov.

* **Najstarejši narod na zemlji.** Maori na Novi Zelandiji uživajo slavo najstarejšega naroda na zemlji. Žal, da so že skoro izumrli; zategadelj je zadnji čas, da se zbero podatki o njih življenju. Zares dragoceno zbirko različnih maorskih predmetov je podaril Leo Buller državnemu muzeju v Wellingtonu na Novi Zelandiji. Vsega vkup je okoli 700 predmetov neprecenljive vrednosti. Zbirka obsega okraske in orodje iz zelenega kamna ter lepe iz lesa izrezane predmete. Nadalje majhen, zelo lepo oblikovan lehak čolnic. Zbirka obstoji tudi iz kamnitih predmetov, največjih in najlepših od vseh doslej znanih. Največje vrednosti pa so maorske obleke, med njimi dve iz pasjih kož od leta 1838. V zbirki je tudi vrsta orodja, ki ga rabijo Maori pri svojih delih. Večinoma je zbral orodje Bullerov oče, ki mu gre velika zasluga, da je raziskal novozelandske tiče. Novozelandski vladi je napravila zbirka povsem umljivo veselje, ki je našlo odmev v parlamentu. Zbirko shranijo v posebnem muzeju, ki jo skrbno zavarujejo proti požaru.

* **Originalen opomin na previdnost pred ognjem.** V Novem Yorku je mestni del Manhattan, ki ima jako skrbno požarno brambo, Manhattanka požarna bramba si je postavila za nalogo, da vzgoji prebivalce svojega okoliša k previdnosti in jih opozori, da ne provzročajo nikakih požarov. Svoj pouk je izvedla na naslednji način. Po ulicah se je vozil avtomobil požarne brambe, na njem pa je bil nabit velik plakat, ki je zbujal mnogo pozornosti. Na plakatu je bilo napisano: »Pazite na ogenj in zlasti na goreče žveplenke in ne pozabite, da ogrožate življenje in lastnino, ako mečete žveplenke proč.« Avtomobil je vozil zelo počasi, da so ljudje lahko brali pouk. Šele pozno zvečer je končal svojo vožnjo po mestu. Policaji sodijo, da vožnja ne bo brez koristnih učinkov. Seveda je zbudila novotarija v ljudeh različne občutke. Nekateri so se norčevali, drugi so smatrali stvar za povsem resno; eno je gotovo: originalna je bila stvar vsekakor. Manhattanka požarna bramba te novotarije ne mara opustiti in kmalu priredi novo tako poučno vožnjo.

* **Kmečki upor v ruski vasi.** V ruski vasi Bialstoku so pobirali od kmetov davek. Ob tej priliki je prišlo do prave bitke med kmeti in policaji. Štirje kmetje so bili mrtvi, mnogo pa nevarno ranjenih. Ostali kmetje so pobegnili. Ko je prišel v vas namestnik, ni našel nikogar razen otrok in žensk.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Društvo inženirjev v Ljubljani** je imelo v soboto 2. marca zvečer v gostini »Pri Roži« svoj II. redni občni zbor. Ker je bil društveni predsednik, nadsvetnik ing. Klinar zadržan, je otvoril zborovanje podpredsednik, ravnatelj ing. Turk, ki se je v toplih besedah spominjal ravnokar preminulega vrlega in nepozabnega kolega gosp. ing. Schweitzerja. Nalozil poročila, da je ing. Čapek odložil odborniški mandat. Po prečitanih zapisnika poda poročilo o društvenem delovanju v minoli poslovni dobi društveni tajnik ing. Skaberne. Iz tajniškega poročila povzemamo: Društvo si je v pravih in poslovnih v glavnih potezih začrtalo lepo pot, ki naj jo hodi v stanovskih ozirih, si pa tudi stavilo lepe naloge na znanstvenem in strokovnem polju. Eno najlepših znanstvenih zadač je dobila konkretno obliko z izvolitvijo tehničnega terminološkega odseka. Ta odsek je imel do sedaj še le dve seji, a se je že jako dobro vpeljal, ko je predelal vladno predlogo vodopravnega zakona in predložil ustavnemu odseku kranjskega deželnega zbora temeljito spomenico s primernim predlogi. Ta vloga sicer ni imela direktnega uspeha, pač pa je društvo doseglo obljubo, da se bo deželni odbor v bodoče oziral na opravljene pomisleke. Ob tej priliki je tudi nastopilo društvo prvokrat za interese inženerskega poklica, ko je predlagalo, da se v § 83. omenjenega osnutka privzame določilo, da smejo izvrševati

vodogradbene načrte in jih presojati samo akadem. inženjeri. Društvo je bilo zastopano: na »VI. zboru avstrijskih inženirjev in arhitektov« po ing. Segi in goji z družiti, ki so zedinjena v tem zboru, prijateljske odnose. Prejemalo je dopise v stanovskih zadevah od: »Süddeutsche Ingenieurverein«, »Verein der Techniker in Oberösterreich«, »Sektion Klagenfurt der Berg- und Hüttenm. Vereines f. Steiermark«, »Deutscher Ingenieurverein f. Mähren«, »Verband ehemaliger Grazer Techniker« in od »Verein österr. Chemiker«. Pozdravili so društvo ob ustanovitvi: »Verband ehemaliger Grazer Techniker«, »Spolek arch. a inženýru v Prahi«, »Verein der Ing. d. k. k. österr. Staatsbahnen«, »Verein österr. Chemiker«, »Verein der Techniker in Oberösterreich«, »Hrvatsko društvo inženierov i arhitekta u Zagrebu«, »Montanistischer Klub in Teplitz, Brüx und Komotau«, »Oesterr. Ing.- und Architekten Verein«. Profesorski zbor češke tehnike in Brnu je povabil društvo k slavnosti otvoritvi novega poslopja, društvo se otvoritve ni moglo udeležiti, pač pa je profesorskemu zboru čestitalo. Velikega pomena za društvo je, da smo si z naklonjenostjo bratskega hrvaškega društva dobili društveno glasilo, najboljšo bojno orodje za naše težnje. Vršili so se 3 občni zbori, odbor je imel 7sej, odsek za tehnično terminologijo 2, tiskovni odsek 1 sejo. Društvenih sestankov je bilo 7, na treh so se vršila dobro obiskana predavanja. Kređevali so ing. Strgar, ing. Sbrizaj in ing. Kasal. Društvo si je korporativno ogledalo tobakošno tovarno v Ljubljani. Stevilo članov je naraslo od 51 na 74. Umrl je en član (ing. Schweitzer). Tajnikovo poročilo je občni zbor sprejel z velikim odobravanjem in vrednost. Iz poročila blagajnika ing. Strgarja posnemamo: V pričetku je vodil blagajniške posle ing. Skaberne. Ta je sprejel na vstopnini 702 K 96 vin. Naložil je 100 K in imel stroškov 300 K 99 vin. Blagajniku (ing. Strgarju) je izročil 301 K 97 vin. Blagajnik sam je prejel na članarini in vstopnini 244 K, torej je imel 505 K 97 vin. Naložil je 468 K 24 vin., in imel stroškov 77 K 73 vin. Po poštni hranilnici je prejel na članarini in vstopnini 82 K. Stanje blagajne v poštni hranilnici (čisto premoženje) znaša 650 K 24 vin. Ing. Sbrizaj izjavlja v imenu pregledništva, da je našlo društveno blagajno in vse društvene knjige v polnem redu in da predlagata s kolegom ing. Santručkom blagajniku in odboru absolutno pri sebi. Sprejeto. O proračunu za l. 1912 se je vnela živahna debata, v katero so posegali ing. Sbrizaj, ing. Skaberne, ing. Kasal, ing. Gustinčič, ing. Strgar kot blagajnik in drugi. Proračun izkazuje 2321 K dohodkov in 1175 K stroškov, torej 1146 K preostanka. Od tega se ima porabiti še 300 K za znanstveno knjižnico. Ta svota se je votirala odbor, da razpolaga z njo po svojem predvidu. Nabaviti se imata med drugim lista »Der Kulturtechniker« in »Schweizerische Bauzeitung« in literarni pripomočki za terminološki odsek. V smislu društvenega poslovnika se je izžrebala iz odbora polovica članov, ki mora letos odstopiti. Izžrebani podpredsednik ing. Turk je bil takoj zopet izvoljen za podpredsednika, prav tako dosednji odbornik ing. Seg. Na novo sta bila izvoljena ing. Kasal in ing. Stembov. Za preglednika sta bila izvoljena zopet dosedanja: ing. Sbrizaj in ing. Santruček. Prav tako je bil izvoljen dosednji društveni sod s člani: stavbni nadsvetnikom ing. Pavlinom, ing. Endlicherjem, ing. Hilbertom, ing. Krivancem in ing. Foersterjem. Za zastopnika društva v »Stalni delegaciji« je bil zopet izvoljen na samostojen predlog odbora ing. Seg. ki je prisrčno pozdravljen izjavil, da hoče zastopati društvo na lastne stroške. Kot drugi samostojni predlog se obravnava predlog ing. Gustinčiča na protest društva proti uporabljanju akad. naslova »inženir« za označbo činovnih razredov pri avstrijskih »agrarah operacijah«. Predlagatelj izvešča, da so dobile lani v novembru »agrarne operacije« nav status za tehnično osobje, v katerem so kreirani za inženirje zemljedelstva naslovi: inženir II. razreda, »inženir I. razreda« in »nadinženir«. Ker stoji društvo na stališču, da se ima rabiti »ing.« samo za označbo akademične stopnje, mora društvo proti tej kreaciji poljedelskega ministrstva najodločnejše protestirati. Po predlagateljevemu mnenju je najbolje, da se spravi to vprašanje pred forum »Zbora avstr. inženirjev in arh.« tako, da se uvede skupna namo akcija. Po živahni debati je prišel občni zbor do zaključka, da se ima ing. Gustinčiča predlog razširiti tudi na rudarske in druge javne urade in da se ta predlog razmnoži in dpošlje vsem avstrijskim inženirskim društvom, tako da bo stalna delegacija »Zbora« čimprej v položaju, stori v tem oziru primerne korake. Kombinirani Gustinčič-Segov predlog je bil s splošnim odobravanjem soglasno sprejet. Po živahni debatah o slučajnostih, med katerimi se je podala marsikatera dobra iniciativa, in je bil sprejet prisrčen pozdrav bratskemu hrvatskemu društvu v Zagrebu, je svetnik ing. Sbrizaj predlagal, da izreče občni zbor prisrčno zahvalo društvu tajniku ing. Skaberne, ki je res zelo delaven, in uredniku »Vijesti« ing. Gustinčiču, čigar naloga ni najlažja, na kar zaključil podpredsednik občni zbor ob pozni uri.

— **Mladinska podružnica v Ljubljani** vabi svoje člane na vелеvážne sestanke, ki bo v nedeljo ob 2. v društvenih lokalih (Selenburgova ulica 6, II. nadst.) Ustanovi se nogometni odsek (football). Mladenci, udeležite se polnoštevilno tega sestanka in pripeljite s seboj svoje tovariše, da se vpišejo, ako še niso. Ob 5. popoldne uprizori Mladinska podružnica z viško podružnico pri Travnu na Glincah gledališko predstavo.

— **Pevska vaja »Vzajemnosti«** je nocoj ob 8. Sodrugi-pecvi, udeležite se je polnoštevilno.

— **Društva odvetniških in notarskih uradnikov** občni zbor se vrši v soboto, dne 16. marca 1912 ob 7. uri zvečer v restavraciji gosp. Avgustina Zajc, Sodna ulica. Pričakujejo, da se udeležijo vsi odvetniški in notarski uradniki občnega zbora, če so člani društva ali ne. Kdor še ni član, naj pristopi. V organizaciji leži naša moč ter naš obstanek.

— **Iz jeseniške kolodvorske restavracije.** Pišejo nam: Koncem pretečenega mesca pride

partija železničarjev od tovrnega vlaka, ob 6. uri jutraj na zajtrk v kolodvorsko restavracijo. Natakari prinese kavo ter pograbi krožnik s kruhom; držeč ga v roki prične povpraševati, koliko žemelj da vzame vsak. Na zahtevo, naj le pusti kruh na mizi, da ga vzame vsak po volji, izjavi, da tega ne stori, ker se boji, da ne bi plačali kruha. Proti takemu žaljivemu postopanju moramo kar najodločnejše protestirati.

— **Umrli so v Ljubljani.** Josip Pukelstein, izvošček, 40 let. — Marija Zupan, bivša kramarica, 84 let. — Aldo Ivan Kožnih, kurjačev sin, 15 mesecev. — Ivan Šusteršič, sobni slikar- 35 let.

— **Neusmiljen gospodar.** V soboto ob pol 11. zvečer je nekemu posestniku iz Rudnika na Dolenjski cesti vsled onemoglosti padel na cesto pri konju. Ker ni mogel vstati, je gospodar odpel pri vozu takozvano vago in začel z njo konja neusmiljeno pretepavati. Na pomoč so prišli usmiljeni ljudje, ki so hoteli konja dvigniti, a ga niso mogli. Neusmiljen je zopet začel vihteti nad konjem vago ter ga šele okoli 2. vsega pretepenega spravil dalje. Preskrbljeno je, da okrutnež ne odide zaslužen kazni.

— **Kinematograf »Ideale«.** Spored za tork dne 5., sredo 6. in četrtek 7. marca 1912.: 1. Razstava psov. (Krasen naravni posnetek.) 2. Agentura Alice. (Komično.) 3. Polyeht. (Samo popoldne. Historična drama, krasno kolorirana, igrajo člani gledališča Cowedie Française. Igrajo gg. Ravet, Dorival, Etevant, gđc. Delvair.) 4. Nenaklonjenost tete Roze. (Ameriška veseloigr., samo popoldne.) 5. Moč zlata. (Samo zvečer. Drama Aste Nielsen.) 6. Poletne počitnice. (Velekomično.) Od sobote: »Skrivnost dveh duš.« (Film pretresujoče tragike.) Pripravlja se »Madame Sans-Gene.« Umetniški film prve vrste. Glavna predstaviteljica gospa Rijana.

— **Ciganova gostovanja.** Jakob Taubman, cigan pristojen v Beljak, brez stalnega bivališča, ki je bil že petnajstkrat kaznovan zaradi tatvine, je prišel v družbi dveh drugih ciganov in ene ciganke na Kranjsko v Sestransko vas in Dol. Dobrovo poskušati svojo srečo kot svedrač in vlomilec. Med tem ko se je njegova družba nastanila pri Franju Miklavčiču v Gor. Dobravi, si je Taubman te vasi malo ogledal. Obiskal je branjevko Uršulo Bohinc, kjer je kupil nekaj malenkosti, pri tem si je pa vse prostore dobro ogledal, kar se je zdelo prodajalki dokaj sumljivo. Pri prodajalcu Janezu Jerebu v Sestranski vasi kamor je prišel 25. januarja zvečer, je tudi nekaj malega kupil, potem pa spustil vedoma svoj drobiž med Jerebov denar; to mu je dalo povod, da je začel iskati »ogrski denar« češ da ga bo rabil, pri tem je pa Jerebu izmaknil za 3 K drobiža. Tudi tu se je pa jako sumljivo oziral po prodajalni. Šel je nato v Kržišnikovo gostilno, kjer je do polnoči popival z delavcem Antonom Kržišnikom; okoli polnoči sta se razšla. Kržišnik je šel domov, Taubman pa, ki je bil popolnoma trezen, je šel po svojih potih. Najprvo je poskusil vlomiti v stanovanje Antona Pintarja v Sestranski vasi, kjer je pri oknu otrl le eno šipo. Ko je pa uvidel, da mu zabranjuje težko železno omrežje vhod, zlasti ker je majhne, šibke postave, in da temu delu ni kos, je opustil nameravani vlom. Takoj je pa poskusil svojo srečo pri Jerebovi prodajalni. Tu je odrgal lesene »polke«, a ker je bil vhod zastavljen in je neprimerano lajanje psa zakonska Jereb prebudilo iz spanja, je vlomilec pobegnil. Razen blaga bi bil dobil tu tat lahko 5000 K, ki so bili v prodajalni shranjeni. — Vztrajni tat se je takoj podal v Dol. Dobrovo, kjer je skušal vlomiti v prodajalno Uršule Bohinc. Tu je vtrl 5 šip, ter je skušal z železnim drogom dvigniti omrežje in ga je tudi že skrilil. Vsled sumljivega ropota se je Bohinc zbudila, vžgala luč in šla gledat, kaj da je. Med tem jo je pa Taubman odkril. V tej prodajalni bi bil našel 250 K gotovine in raznega blaga. Zaradi tega gostovanj je prišel pred poroto. Trdovratno tajejstvo mu ni pomagalo, zlasti ker so se našli sledovi, ki so bili neovrgljiv dokaz, da je bil Taubman vlomilec. Bil je soglasno od porotnikov spoznan za krivega in obsojen na 6 let težke ječe.

— **Po sili v zapor.** Stara rotovška hiša, znani ljubljanski, že neštetokrat policijsko in sodnijsko predkaznovani žganjar Ferdinand Göck, menda brez zapore ne more živeti in ker ga v soboto zvečer ni doletela usoda, je to izsilil sam. Prišel je pred stanovanje magistratnega ječarja in tam toliko časa nagajal, da so ga utaknili v njemu že itak znano celico.

— **Z zaprtim nožem** je v nedeljo popoldne na Ambroževem trgu Jožef Primc brez vsakega vzroka tako osuval kamnoseškega vajenca Jožeta Jaševca po obrazu, da ga je znatno telesno poškodoval. Primc se bo zaradi tega moral zagovarjati pri sodišču.

— **S trebuhom za kruhom.** V soboto se je odpeljal v Ameriko 136 Macedoncev, 15 Hrvatov in 24 Slovencev. V Švico je pa šlo 60 Hrvatov. — V nedeljo se je v Ameriko odpeljal 27 Hrvatov in 120 Macedoncev, nazaj je pa prišlo 180 Hrvatov.

Vzajemnost za Štajersko in Koroško.

V nedeljo 25. februarja je bil v Trbovljah položen temeljni kamen novi organizaciji, ki bo nedvomno postala važen činitelj v razvoju delavskega gibanja na Štajer, in Koroškem. Po vzoru Kranjske »Vzajemnosti« se je ta dan ustanovila tudi za Štajersko in Koroško dična organizacija, ki naj zbere pod svojim okriljem raztresene sile organiziranega slovenskega proletarijata. Udeležba na ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil v zborovalni dvorani »Delavskega doma« v Trbovljah, je bila nepričakovano velika: 43 delegatov je prihitelo iz različnih pokrajin Štajerske in Koroške, kar je zadosten dokaz, da je bila konsolidacija strankinega dela res že nujno potrebna. Pred občnim zborom so si delegati ogledali gospodarske naprave trboveljskega delavstva in vsi so bili polni hvale v tem, da je kaj takega mogoče le tam, kjer se delavstvo zaveda svoje moči in

se vodstvo nahaja v pravih rokah. V naslednjem podajamo kratko poročilo o ustanovnem običnem zboru:

Sodrug **Tokan** pozdravi navzoče, otvori občni zbor in poroča v imenu proponentov v širokih potezah sledeče: Primerjanje naših uspehov z uspehi organiziranega proletarijata po drugih deželah nas je dovedlo do zaključka, da ne napredujemo tako, kakor bi lahko, če bi se v polni meri zavedali svoje moči. Poslužiti se nam bo torej v izdatnejši meri tistega orožja, ki nam ga daje moderni čas na razpolago. To orožje je organizacija, ki pa je pri nas žal, večalimanj je na papirju. Tako ne sme iti več naprej in če nečemo, da nas bo razvoj prehitel, moramo nemudoma na delo. Predvsem pa je našemu delavstvu treba več izobrazbe in v tem oziru naj nama pomaga »Vzajemnost«. Organizacija potrebuje izobraženih članov — sodrug brez izobrazbe pa je socialist le po imenu. Izvršiti imamo nalogo, ki je pri Nemcih večalimanj že izvršena. Ogromno delo nas čaka, Morda nikjer na Slovenskem ni delavstvo tako dovzetno za socialistične ideje, kakor ravno na Štajerskem in Koroškem. Imamo nele industrijski, temveč tudi kmečki proletarijat, ki nam polni mesta in trge. Proletarijacija kmečkega ljudstva se vrši pri nas silnejše kakor kjerkoli drugod. Naloga »Vzajemnosti« bodi torej, da ustvari socialno podlago za razvoj strokovne in politične organizacije. Naloga njena ni, da bi delala konkurenco že obstoječim organizacijam, temveč učvrstiti njih mora in pogojiti tla, da bo vzklilo med slovenskim ljudstvom novo življenje za vzvišene cilje socializma.

Naleteli bomo na težkoče, ki pa jih bomo z vztrajnim delom že premagali. Če je bilo dosedanje naše delo bolj podobno spanju, ni bila to naša malomarnost; kajti primanjkovalo nam je potrebnih agitatoričnih moči, v prvi vrsti pa potrebnih denarnih sredstev. Agitatorjev si moramo vzgojiti, sredstva si bomo že poiskali. »Vzajemnost« bo postala matica kulturnega gibanja med Slovenci na Štajer. in Koroškem, in kdor hoče, naj gre z nami, kdor ne, bomo šli preko njega.

Govornik se nadalje peča s pravili in pravili, da je dolžnost vsakega člana »Vzajemnosti«, da je tudi strokovno organiziran. Doselej so precej dela med našimi ljudmi opravili nemški sodruzi, ki pa tudi niso zmogli vsega. Ampak jezikovne razmere so vendar močnejše, ki pa ne omogočajo uspeha tudi najboljšemu agitatorju, če ni več slovenskega jezika. Pomanjkanje sposobnih ljudi na naši strani, preobremenjenost nemških sodrugov v lastnih zadevah opravilje naše korake, ki ga hočemo danes storiti z ustanovitvijo »Vzajemnosti«. Nas Slovence so v marsikaterem oziru razmere prehiteli in za to moramo začeti tam, kjer je sila največja. Na izobraževalnem polju! Zgodovina delavskega gibanja izpričuje, da so bila izobraževalna društva predbojavniki vsega delavskega gibanja in tudi današnjih strokovnih organizacij. To mislijo naj započne in izvrši tudi naša »Vzajemnost«, ki jej daje njena sestra na Kranjskem že lep zgled v tem oziru. Na delo torej, sodruzi, za boljše bodočnost slovenskega delavstva v veliki družini mednarodno organiziranega proletarijata! (Veliko odobravanje).

Zvezina pravila, ki jih imajo vsi delegati že natisnjena, občni zbor brez debate odobri. Sodrug **Sitter** poroča o dosedanjem stanju blagajne pevskega zbora trbovskega, ki je bil ustanovljen 19. oktobra 1911. Solo vodi sodrug Pavel Balog iz Ljubljane. Ker v Trbovljah ni mogoče dobiti za to sposobnega človeka. Zbor šteje 74 izvršujočih članov, ima že lep arhiv in lasten klavir, za kar gre vse priprave požrtvovalnim sodrugom. V doglednem času se ustanovi še godbena in dramatična podružnica. Poročevalec meni, da se bodo morale vse te podružnice same vzdržati.

Sodrug **Ajdovšek** poroča v imenu nadzorstva, da je vse račune našlo v redu in predlaga proponentoma zaupnico in zahvalo, ki jo občni zbor soglasno izreče.

Sodrug **Tokan** prečita dopis sodruga Bizjaka iz Celja, ki se z vsemi sklepi občnega zbora že v naprej strinja in izreka mnenje, da je bila organizacija že davno potrebna. Piše, da je zaradi bolezni zadržan priti na shod. (Odobravanje.)

Sodrug **Marn** iz Celja prinaša pozdrave ondotnih sodrugov in izreka mnenje, da bo imela »Vzajemnost« v Celju precej težko nalogo. Veseli ga, da se je končno začelo s pozitivnim delom in obljubi, da bo storil, kar je v njegovih močeh. Upa, da mu poide »Vzajemnost« na roko ter jej želi največji uspeh. (Pritrjevanje.)

Sodrug **Sitter** izvaja, da »Vzajemnost« ne bo vršila nobenega terorizma; bojazen v tem oziru je popolnoma neutemeljena. Narodnostni prepričanje popolnoma izključujemo. Cilji socialističnega gibanja so nam predvsem enaki.

Sodrug **Tokan**: Celjski nemški sodrugi dobe v »Vzajemnosti« sopomočnico. Pri zadnjih volitvah n. pr. je dobil sodrug Horvatek samo 37 glasov in dobil bi jih gotovo več, če bi se na obeh straneh delalo. To pa ravno hočemo. (Pritrjevanje.)

Sodrug **Marn** izpolnjuje svoja prvotna izvajanja in pravi, da so tla ugodna, ampak slovenske delavce se mora šele zainteresirati za socialistično stvar. To se je dosedaj zane-marjalo. Imajo nas za separatiste, kar pa je napačno. Z »Vzajemnostjo« bomo vzdramili indiferece.

Sodrug **Tokan**: Padla je beseda »separatizem«, ampak tisti, ki nas imajo za separatiste, se bodo kmalu prepričali, da hočemo iz slovenskih delavcev vzgojiti zavedne mednarodne socialne demokrate!

V volilno komisijo za predlaganje kandidatov v osrednji odbor so bili izvoljeni sodruzi Trtnik, Ajdovšek, Pelko, Pirnat in Kocmur iz Ljubljane.

Predlagani in izvoljeni so bili naslednji sodruzi:

Tokan Ivan, Trbovlje, predsednik, Majdič Florijan, Trbovlje, I. podpredsednik, Topolšek Anton, Trbovlje, II. podpredsednik, Sitter Ign.,

Trbovlje, blagajnik, Trtnik Avgust, Trbovlje, Učakar Josip, Trbovlje, Klenovšek Jakob, Trbovlje, Ajdovšek Jernej, Trbovlje, Pirnat Martin, Trbovlje, Škerjanc Ivan, Trbovlje, Marn Josip, Celje, Bizjak Ivan, Celje, Stigel Florijan, Zidanmost, Malovrh Karel, Hrastnik, Srebotnik Josip, Leše, Koroško, odborniki. Gradišek Fr., Trbovlje, Pelko A., Trbovlje, Kokalj Dom., Trbovlje, Mozečič A., Trbovlje, Ravnikar J., Trbovlje, nadzorniki. Baraga J., Brežice, Piččin Alfred, Pragersko, Valenčak Ferdo, Velenje, nadzornika namestniki.

Sodrug **Tokan** predlaga, da se določi vpisnina na 40 vin. in mesečni prispevek na 30 vin. Soglasno sprejeto.

Sodrug **Kocmur** (Ljubljana): Zavedajoč se velikega pomena pravkar ustanovljene »Vzajemnosti« za slovenski proletarijat na Štajerskem in Koroškem, mi je poveril centralni odbor kranjske »Vzajemnosti« častno nalogo, da Vas pozdravim z željo, da bi Vaš današnji korak obrnil čim največ uspehov. (Odobravanje.) Prevzeli ste težko nalogo; kajti najtežji je boj zoper temo in nevednost. Ampak vajeni truda in bojev bomo premagali z vztrajnim delom tudi te težkoče. Nalašč se nisem prej pri-glasil k besedi, želeč, da bi se mi ne moglo očitati, da sem hotel uplivati na tek razprave. Ker pa vidim, da smo enih misli, menim, da ne bo odveč, če se obrnem na adresu sodrugov, celjskih delegatov s prošnjo, da bi o uspehu današnjega shoda obvestili tudi ondotne nemške sodruge. Povedo naj jim, da hočemo delati z njimi roko v roki zlasti v narodno mešanih krajih. Vsi se zavedamo, da bomo rabili njihovo pomoč, prav tako pa mora priznati vsak poznavalec krajevnih razmer, da je tudi nemška organizacija navezana na naše sodelovanje. Najboljši dokaz za to so bile zadnje državnozbornske volitve.

Začasni sedež Zveze je v Trbovljah; na celjskih sodrugih je sedaj, da ustvarijo pogoje, ki bodo omogočile premestitev centrale v Celje. Nastane naj konkurenca v organizatoričnem delu. Za enkrat so Trbovlje, ki naj tvorijo »rdečo metropolo« za slovenski Štajer in Koroško, dasi radi priznamo, da je kulturno središče štajerskih Slovencev Celje. Konkurenca v agilitosti pa mora nastati med vsemi kraji, kjerkoli bo slovenski proletarijat. V nadi, da bomo na prihodnjem običnem zboru že lahko z zadovoljstvom konstatirali napredek, Vam še enkrat kličem: Naprej po začrtani poti! (Živahno odobravanje.)

H koncu sodrug **Tokan** resimira izvajanja govornikov ter s trikratnim klicem na mednarodno socialno demokracijo zaključi shod, nakaže domači pevski zbor skupno z zborovalci zapel marzeljezo.

Koroško.

— **Samomor četovodje.** Od dne 29. februarja t. l. so pogrešali poslujočega četovodjo 3. stotnije 8. lovskega bataljona v Beljaku, Viktorja Maierja iz Gradca. Pozneje so ga našli pod streho streljišča, kjer se je bil ustrelil s svojim službenim revolverjem.

Goriško.

— **Koliko bo stala regulacija Soče?** Regulacija Soče bo stala, in sicer: od Bovca do Srpence 180.000 K, od Kobarida do Tolmina 600 tisoč K, od Tolmina do Gorice 10.000 K, od Gorice do Rubij, od izliva Vipave v Sočo 630.000 K, od Rubij do Zagraja 650.000 K, od Zagraja do Pirisa 1.350.000 K, od Pirisa do Zdobe 1.400.000 K, od stare Zdobe do morja 1.370.000 K; do veje Correntie 150.000 K. Cela regulacija Soče od njenega izvira do njenega izliva bo stala 8.200.000 K. Od tega zneska da dežela 1.184.200 K, vse drugo, okoli 7.000.000 kron da vlada.

— **Nesreča na delu.** Delavec Andrej Debevc iz Tolmina je padel z žične železnice, na kateri prev. drva iz Tribuše v Tolmin, kakih 25 metrov globoko ter se močno poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico usmiljenih bratov.

Nedeljska shoda v Trstu.

Minulo nedeljo sta bila v Trstu dva velika shoda. Prvi je bil ob 11. uri dopoldne v Politeama Rossetti, sklican od italijanskih sodrugov. Drugi je bil ob petih popoldne v prostori gostilne »Internacional« in ga je sklical slovenski politični odbor. Oba shoda sta bila jako dobro obiskana. Zlasti je bil imponzant shod v gledišču, ki je bilo natlačeno polno. Na italijanskem shodu, ki mu je predsedoval sodr. Valentin Pittoni, so govorili sodruzi: **Cerniutz, Puecher, Tedeschini** in zidar **Menegheti**. Na slovenskem shodu, ki mu je predsedoval sodrug **Golouh**, so govorili sodruzi: **Regent, Milost, in Klinc**. Na obeh shodih je bila sprejeta sledeča **resolucija**:

Danes, dne 3. marca 1912 na velikih shodih zbrani tržaški delavci protestirajo zoper kruto zviševanje stanovanjskih cen, ki so v zadnjem času postale neznosne ne le za revno delavsko ljudstvo, marveč tudi za izgovori ekonomskega položaja srednjih slojev. Izjavljajo, da je nenasitna požrešnost privatnih spekulativov vzrok stalnega pomanjkanja stanovanj, ki postaja vsled naraščanja tržaškega prebivalstva vsak dan večje. Ker je oskrba zadostnega števila stanovanj zahteva vseh slojev mestnega prebivalstva, izjavljajo zborujoči, da se ne sme dovoliti več, da bi ostalo oskrbovanje stanovanj monopol privilegiranih kapitalističnih spekulativov, marveč je dolžnost občine, ki je neposredna zastopnica interesov vseh ljudskih slojev, da z vsemi primernimi sredstvi reši stanovanjsko vprašanje. Konstatirajo in obsojajo, da ni občina kljub vsestranskemu opominom izvršila v rešitev tega vprašanja, kar ji je bilo naloženo, in izrekajo, da mora dati občina občinskemu zavodu za zgradbo malih stanovanj, — katerega dosedanje delovanje zasluži vsestransko kritiko — na razpolago vsa potrebna denarna sredstva proračunjena na K 15.000.000, s katero svoto naj se imenovanemu zavodu omogoči izvršitev stanovanjskega programa. Hkrati izražajo željo, naj se nove

zgradbe izvrše na način, ki bo odgovarjal zahtevam vseh revnih slojev in opozarjajo imenovani zavod, da se pri novih zgradbah ozira na novi stavbinski red od meseca januarja 1911 in ne na onega z leta 1902.

Nadalje izjavljajo, da je fiksiranje dveh sedmih terminov le zahteva hišnih posestnikov, ki jo vsiljujejo najemnikom z namenom, da ovadujejo gibanje najemnikov na način, ki je koristen le njim, nasprotno pa v veliko škodo privatnim strankam, obrti in trgovini sploh. Fiksiranje teh terminov pa vpliva najneugodnejše na zdravstvene razmere mesta. Ker je določena izvršitev novih zgradb do gotove dobe le v korist stavbinskim podjetnikom, se vsiljuje delavcem akordno delo, ki povzroča v gotovih letnih dobah najkruzejšo brezposelnost in ogromno škodo javnemu zdravstvu. Zahtevajo od namestništva in poklicanih faktorjev, da zakonitim potom določijo 4 letne selilne termine s pripombo, da je selilne termine pomnožiti eventualno na 12 terminov; v nobenem slučaju manj kot 4 selilne termine.

Končno nalagajo socialno demokratičnim občinskim svetovalcem, da v mestnem svetu zahtevajo izvršitev teh zahtev.

Na slovenskem shodu v gostilni »Internacional« je bila poleg te sprejeta posebej še sledeča **resolucija**:

V nedeljo 3. marca 1912 na shodu zbrani slovenski tržaški delavci izjavljajo, da smatrajo tramvajsko vprašanje za eno izmed najvažnejših priložnosti za napoved uspešnega boja nesocialnemu urbanizmu, ki stremi za tem, da nakupi ogromne množice v velikih mestnih središčih, da tako nakupčenje ljudskih mas v mestnih središčih ustvarja nezdruživo zdravstvene razmere in podlago, da se vsled pomanjkanja stanovanj izkorišča ljudstvo z neprestanim zviševanjem stanovanjskih cen.

Uvažuje, da tramvajška družba ni znala z raširjenjem in s povečanjem tramvajskih prog opomoči temu nezdruživemu pojavu, ki je sad industrijskega in trgovskega razvoja, temveč da je nasprotno samo izkoriščevala občino in občinare, izjavljajo, da ne morejo gojiti do te družbe nobenega zaupanja in da more to vprašanje ugodno rešiti le občina, ki ima nalogo in dolžnost skrbeti za svoje koristi in za blagostanje vseh občinarjev. Zato ponavljajo, da se popolnoma strinjajo s stališčem, ki so ga v tramvajskem vprašanju zavzeli socialno demokratični delavski zastopniki, katerim izrekajo svoje neomajno zaupanje in jih pozivljajo, da vztrajajo na svojem dosedanjem stališču do popolne zmage svojih načel, ki imajo namen varovati koristi in blagostanje tržaškega prebivalstva.

Poleg tega se je na slovenskem shodu sklenila sledeča brzojavka stavkujočim angleškim rudarjem:

Tržaški slovenski delavci, zborujoči zoper odušerko spekulacij hišnih posestnikov, pozdravljajo najiskrenejše angleške rudarje, nahajajoče se v boju za svoje življenske pravice, želeč jim popolno zmago.

Politični odbor
jugosl. soc. dem. stranke v Trstu.

Umetnost in književnost.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v terek se igra drugi profesorja Antona Funtka drama »Tekma« (za par-aborite). — V četrtek prvič v sezoni velika Millöckerjeva opereta »Dijak prosjak« z go. pl. Foedranspergovo, gđco. Thalerjevo, g. Iličcem, g. Križajem in g. Horskim v glavnih vlogah. — V soboto prvič angleška komedija »Harfenistka«, spisal Hoffe Moncton. — V nedeljo opereta »Dijak prosjak«. — Nato nova opera »Ljublmkanje«, Kristanova drama »Tovarna« in Straussova opereta »Netopir«, ki se uprizori za 25letnico požrtvovalnega delovanja blagajničarke gospe Am. Česarkove.

Vestnik organizacij.

Kolodvorska podružnica »Vzajemnosti« ima v sredo dne 6. t. m. ob 8. zvečer v gostilni pri Petriču na Resljevi cesti št. 22 vaden sestanek. Sodrugi, udeležiti se ga polnostilno!

Ženska podružnica »Vzajemnosti« ima v četrtek dne 7. t. m. ob pol 8. zvečer v gostilni pri Petriču na Resljevi cesti št. 22 sestanek članic, na katerega opozarjamo vse sodruge.

I. redni občni zbor »Adrije« v Pragi za XIII. tečaj se vrši v sredo, 6. marca ob 8. zvečer v restavraciji »a kuhiho oka«. Spored običajen.

ZADNJE VESTI.

SIJAJNA DEMONSTRACIJA OGRSKEGA DELAVSTVA ZA VOLILNO REFORMO.

Priprave za demonstracije.

Budimpešta, 4. marca. V soboto zvečer je priredila socialno-demokratična stranka nad 400 shodov po delavnicah, na katerih je delavstvo sklenilo, da se korporativno udeležijo manifestacije za splošno in enako volilno pravico. Včeraj je bilo v posameznih okrajih devet velikih shodov, na katerih so se razglasile obširne odiedbe za vzdrževanje reda.

Z vseh vogalov so vabili na demonstracijo veliki plakati, delo nadarjenega slikarja Biarja: Mase marširajo iz tovarn pred parlament, ki je ves v meglo zavil; iz megle se grozeče vzdiga orjaška pest. Pod sliko je napis: Delavci! Meščani! 4. marca pojdemo pred parlament, da vprašamo gospodo: Kaj je s splošno, enako in tajno volilno pravico?

Kot protidemonstracijo je dal vrhovni policijski načelnik Boda nalepiti plakate, v katerih izzivajoče svari prebivalstvo pred izgredi.

Obhod.

Budimpešta, 4. marca. Vzlic neugodnemu deževnemu vremenu se je napovedana manifestacija sijajno izvršila. V vseh tovarnah in delavnicah počiva delo; tudi v veliki smodnišnici Manfreda Weibsa v Czepljevo praznujejo delavci. Po vseh tiskarnah, tudi v državnih tiskarni je ustavljeno delo, vsled česar izidejo popoldanski listi šele proti večeru. Vse trgovine in kavarne so zaprte. Od voznikov opravljajo službo le vozovi pred kolodvorji — 120 po številu.

Ob 8. jutraj so se zbrali delavci na 16 točkah mesta, odkoder so v skupnih sprevodih odkorakali v sredino mesta. Sprevidi iz Budima in Nove Pešte so se strnili pred zapadnim kolodvorom, odkoder so odkorakali skupno proti Andrassyjevi ulici, ostali sprevodi so se združili na križišču Elizabetnega ringa in Rakoczijske ulice in odšli tudi proti Andrassyjevi ulici.

Pred klubom Košutove stranke in narodnim kazinom so demonstrantje žvižgali.

Ker je policija prepovedala manifestacijo pred parlamentom, češ da bi utesnjevala »prosto gibanje poslancev« in je z močnimi policijskimi kordoni zastražila trg pred parlamentom, se je demonstracija tem močnejše razvijala v sosednji ulici. Iz Andrassyjeve ulice se je pomikal ogromni sprevod v mestni gaj, kjer so bili postavljeni štirje govorniški odri. Vsled ogromne udeležbe so bili nagovori kratki in so se poslalsci zaporedi vrstili in nagovori ponavljali. Prvi nagovori so bili ob pol enajstih, zadnji okolo dveh popoldne.

Na vse gledalce je napravila delavska manifestacija silen vtisk. Udeležniki so imeli rdečebelozelene rozete in rdeče nageljne ali pa trakove z napisom: Živela splošna in enaka, tajna volilna pravica. Prav velika je bila ženska udeležba v sprevodu. Splošno pozornost so zbujali socialno demokratični dijaki in trgovski nastavljenji, ki so se privikrat udeležili delavske demonstracije.

Število udeležencev v sprevodu, ki je trajal dve uri, je presegalo 100.000 oseb.

Vzlic obsežnim varnostnim odredbam policije ni prišlo do nobenega konflikta. Za red je skrbelo do 2000 rediteljev.

Demonstracije za volilno pravico v provinci.

Budimpešta, 4. marca. Tudi v provinci so se demonstracije sijajno izvršile. V Temešvaru se je obhoda udeležilo 10.000 manifestantov, v Požunu 8000, v Segedinu 5000. Podobna poročila prihajajo tudi iz Velikega Varadina, Pečuha, Arada itd. Povsod so napravljale delavske demonstracije mogočen vtisk. Med delavstvom vlada bojevitost in nepopisno navdušenje.

Velika demonstracija v Zagrebu.

Zagreb, 3. marca. Ob ogromni udeležbi se je izvršila demonstracija socialno-demokratične stranke za volilno reformo.

ZMEDENA BURŽVAZIJA.

Ponesrečen poskus dunajskih liberalcev in krščansko-socialnih malkontentov.

Dunaj, 5. marca. Kakor znano je izstopil krščansko socialni malkontent **Vergani** iz krščansko socialne stranke in je nato mešetaril za ustanovitev nove stranke, ki bi se imenovala **nemška gospodarska stranka**. Mešetarjenje se je izjalovilo. O ponesrečenem poskusu pripoveduje naslednje poročilo: Za sklicanjem ustanovnega zborovanja nemške gospodarske stranke, ki sta ga pripravljala **Vergani** in državni poslanec **Waber**, prihaja precej naglo vest o razpadu postavljenega odbora dvanajstoric. Kakor znano, sta bila državni poslanec **dr. Heilingner** in zadružni načelnik **Weldner** že naznanila izstop. Na zadnji seji skrcenega odbora je najprej izrazil predsednik **Baudouin** ogorčenje nad zagrešeno indiskretnostjo, ki je razurila vse delo. Nanj so nahujskali krščanske socialce, na dr. **Wabra** pa nemške radikale in liberalce. Spominjal je navzoče na častno besedo, da varujejo tajnost, V enakem zmislu sta govorila dr. **Waber** in **Vergani**, ki je svaril člane odbora, naj nihče ne govori o stvari z žurnalisti, ker se prav lahko zagovori in pove preveč. Nato je izjavil, da smatra ustanovitev nemške gospodarske stranke za **izjalovljeno**. Zategadelj pa zdaj predlaga, da pomagajo spraviti v občinski svet kar največ ljudi, ki so simpatizirali z ustanovljenjem nove stranke; priporoča skupen nastop pri občinskih volitvah z **Naglerjevo skupino** (krilom krščansko socialne stranke). Na te besede je poslanec **dr. Pollauf** ogorčen protestiral, izjavil je, da se ne da izrabljati za klerikalne namene in zapustil dvorano. Sejo so prekinili; ko se je zopet otvorila, je dejal **Vergani**, da se mu vse studi, zategadelj razpušča komite dvanajstoric.

PRAŠKA POGAJANJA MED ČEHI IN NEMCI.

Izjavi dr. Fiedlerja in dr. Urbana.

Praga, 4. marca. V »Narodni Politiki« se je izjavil načelnik enotnega češkega kluba dr. **Fiedler** o vplivu pravih pogajanj na na češko taktiko v državnem zboru. Med drugim pravi: Da se Čehi trajno udeležujejo pozitivnega dela, je preje treba jasnosti o češko-nemškem vprašanju. Ako naj se rešijo brambna reforma in davčne predloge, si moramo biti na jasnem, ali pridemo na Češkem do rednih razmer. Ako se to posreči, tedaj bi bila odstranjena za Čeha glavna ovira, da nastopijo pot aktivne politike. V vsakem drugem slučaju pa bi stali Čehi pred jako težko odločitvijo. Vsekako bi smatrali za izključeno, da z ojačenjem državnih financ in z razširjenjem brambne reforme pomagajo utrditi tisti vladni sistem, ki ravnodušno opazuje razdejanost čeških deželnih financ in žalitev čeških jezikovnih pravic. — Nemški poslanec dr. Urban pa je imel razgovor z urednikom »Samostatnosti« in je dejal, da se pogajanja o deželnem redu ustavljajo ter da je skoro pesimist, ko bi se rešil deželni red, bi se takoj vzelo jezikovno vprašanje v pretres.

ORJAŠKA STAVKA NA ANGLEŠKEM.

Poldrug milijon delavcev ne dela.

London, 4. marca. Vsega vkup je prenehalo z delom poldrug milijon angleških delavcev; nad en milijon je rudarjev, okolo 500.000 pa je delavcev tistih obratov, ki so vsled pomanjkanja premoga morali ustaviti delo.

Velike posledice.

London, 5. marca. Železniški promet v Londonu se močno ustavlja; v Londonu zapro eno postajo, po predmetjih pa 14. V Glasgou je v pristanišču dvajset trgovskih parnikov, ki vsled pomanjkanja premoga ne morejo odpluti.

Posledice v inozemstvu.

Hamburg, 5. marca. Učinek angleške rudarske stavke je vedno večji. Včeraj je dospelo semkaj zadnjih pet parnikov s premogom z Angleškega; premog so prodali za neznanško vi-

Vsaka gospodinja,

katera želi pripraviti dobro kavo, uporablja najraje „pravega“ Francka: s kavnim mlinčkom, ki se izdeluje temeljem največje skrbnosti že dolgo let v zagrebški tovarni. Ta izborni domači izdelek najtopleje priporočamo.

soke cene. Došla so poročila, da so angleška pristanišča polna parnikov, ki pa ne morejo odpluti.

Mednarodna solidarnost.

Anverza, 4. marca. Semkaj je došlo več belgijsko-nemških vlakov s premogom, ki je bil namenjen za Angleško. Pristaniški delavci pa so se uprli in niso hoteli nalagati premoga na pripravljene angleške parnike. Obenem so zapretili, da takoj prično s stavko, ako pridejo še nadaljnji vlaki s premogom, ki naj bi pomagal kaziti splošno stavko angleških rudarjev.

Med nemškimi rudarji vre.

Essen, 5. marca. Po splošnem razpoloženju med esenskimi rudarji sodijo, da izbruhne stavka, ako vztrajajo rudniški podjetniki pri svoji trmi. Včeraj zjutraj je stopilo v dveh dortmundskih jamah okolo 1500 rudarjev v stavko. Zaupniki se trudijo, stavekjoče pregovoriti k delu. Po rensko-vestfalskem rudarskem okrožju je bilo okolo 60 rudarskih shodov.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Hud italijanski poraz.

Carigrad, 4. marca. O italijanskem porazu pri Mergebu objavlja vojno ministrstvo naslednje poročilo: Potem, ko je bilo pripeljalo pet sovražnih ladij iz Bengazija Italijanom 10.000 mož ojačenja, so pričeli zjutraj 27. februarja v treh oddelkih napadati in so zasedli višine, 3 kilometre oddaljene od Mergeba. Naše čete so srdito naskočile sovražnika; na levem krilu je prišlo do bajonetnega boja. Sovražnik je moral zapustiti osvojene višine in se je umaknil v mesto. Ker bi bili rabili mnogo municije, da bi zasledovali sovražnika, ki je vnovič dobil ojačenje, smo morali zapustiti višine, ki jih je potem sovražnik zasedel. Sovražnik je izgubil brez pretiravanja nad 1000 mož. Naše izgube so bile 30 mrtvih in 80 ranjenec.

Italijani pred Dardanelami?

Berlin, 4. marca. Iz Carigrada poročajo, da krožijo vesti o italijanskem brodogradu, ki pripelje pred Dardanele. Vesti se še ne potrjujejo.

Posredovanje.

Pariz, 5. marca. Italijanski poslanik Tittoni je odpotoval včeraj v Italijo, kjer ostane do konca marca. Njegovo potovanje spravlja v zvezo z mirovnimi posredovanji. Posredovanje se omeji na skupen korak Francije, Angleške, Rusije, Avstro-Ogrske in Nemčije, ki ponudijo obenem in istočasno v Rimu in Carigradu svoje posredovanje. Velevladi ne nameravajo niti svetovati niti kakorkoli pritiskati.

VSTAJA V ARABIJI.

Turški porazi.

Rim, 4. marca. „Agenzia Stefani“ poroča iz Kaire z dne 2. t. m.: Vsled turške iniciative je poslal Imam Jahija k šejku Sajd Idrisu poslanstvo, da ga pregovori, naj opusti sovražnost proti Turkom in sprejme zanj ugodne pogoje; mislja se je ponesrečila. Idris je odgovoril, da ne odjenja in da hoče Arabce osvoboditi gošpodstva, ki je spravilo deželo v največjo revščino in pokvarila prerokovo vero. Nato so od-

šle Idrisove čete proti obali in napadle Midi; Turki so morali kapitulirati, šejk Idris je odpeljal vso posadko v vjetništvo.

VOJAŠKA REVOLTA NA KITAJSKEM.

Anarhija v Tjentsinu.

Rim, 4. marca. Z datom predvčeršnjega dne poročajo iz Tjentsina: Po mestu so razsajali uporni vojaki in policaji. Nemire so povzročili rebeli, ki so bili dospeli semkaj z oddelkom policajev in podkraljevih vojakov. Rebeli so plenili in požigali ter ropali trgovine in banke. Kitajsko mesto je bilo v plamenih, ogenj so udušili šele čez osem ur. Škode je nad 100 milijonov. Okolo 100 oseb je bilo umorjenih. Le majhen del policajev se ni pridružil upornikom, a je bil brez moči. Evropska poslopja je stražilo 5000 vojakov. Boje se, da se nemiri ponove.

Umorjen nemški zdravnik.

Berlin, 5. marca. V Tjentsinu so usmrtili uporni kitajski vojaki nemškega zdravnika dr. Schreyerja, ki je hotel v kitajski del mesta, da reši družino nemškega inženirja. Besni vojaki so oddali nanj strele in ga zadeli v glavo. Strelce so prijeli in takoj postrelili. Juan-šikaj je izrekel obžalovanje nad smrtjo Schreyerja. Nemški inženir Rademayer je bil na roki lahko ranjen.

Upor v Pekingju.

London, 4. marca. Reuterjev urad poroča iz Pekingja: Predvčeršnjem ob dveh zjutraj je napadel oddelek topničarjev palačo vojvode Ku-eja, jo oropal in en del zapalil. Vojvodove čete so se bile sprva udeležile ropa, drugi dan pa so se borile proti upornikom.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zaloga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Šentjakobska podružnica ljubljanske Splošne delavske zveze „Vzajemnost“ naznanja svojim članom in vsem sodrugom tužno vest, da je preminul njen član in odbornik, sodrug

Anton Klobčaver

poduradnik južne železnice v pokoju

po kratki in mučni bolni v 62. letu starosti dne 3. marca 1912. Pogreb bo v torek dne 5. marca ob 4. popoldan iz hiše žalosti Mestni trg št. 8.

V Ljubljani, 4. marca 1912.

Odbor.

Izjava.

Podpisani obžaluje vse svoje žaljive besede, ki jih je govoril o odboru „Konzumnega društva za Ljubljano in okolico“ v pisarni c. kr. državnih železnic v Spodnji Šiški.

V Sp. Šiški, 4. marca 1912.

Anton Umnik.

Sladni čaj tovarniška znamka Sladin

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, sladne kave, puro, somatoze, sanitogen, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke i. t. d.
Moč! — pijo „SLADIN“, to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj. Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi vse redilne pomočke. Prihrani 50 odstotkov pri denarju v gospodinjstvu. To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma.
Zdravje! Zaviti po četrt kilograma stanejo 50 vinarjev, zahteva naj se tudi pri trgovcu. Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo. — Glavne zaloge: v Ljubljani lekarna Trnkóczy; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy; VIII., Josefstadterstrasse 25; III., Radeckplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.
50% prihranka!
Najboljši zajtrk!

Najlepši razgled! Najlepši razgled!

== Otvoritev ==

restavrant-hotela „Bellevue“

v nedeljo 3. marca 1912. :: Restavrater Ivan Friedl.

Točila se bodo najboljše vina iz znanih kleti g. Alojzija Zajca, plzenski prazdroj, Reininghausovo marčno pivo. Izborna kava. Znano najboljše dunajska kuhinja ob vsakem dnevnem času. Dnevne in mesečne sobe. Pensionat od 6 K naprej. Meščanske cene.

Ljudska klet — znižane cene!

DELAVSKE ZADRUGE

za

Trst, Istro in Furlanijo.

Pristopite

Delavskim zadrugam za Trst, Istro in Furlanijo.

Evo vam dosedanje vspehe naših delavskih zadrug:

Razprodaja.

I. zadrúžna doba 1903-1905 (19 mesecev)	K	208.001 ⁰⁵
II. " " 1905-1906	"	148.450 ¹⁹
III. " " 1906-1907	"	201.206 ⁵⁸
IV. " " 1907-1908	"	366.482 ⁹⁷
V. " " 1908-1909	"	615.508 ¹²
VI. " " 1909-1910	"	873.392 ⁴⁰
VII. " " 1910-1911	"	1.050.829 ¹⁸
VIII. " " prvih šest mesecev (do 31. dec. 1911)	"	569.395 ³⁸

Dosedaj so toraj naše zadruge razprodale blaga za K 4.033.265⁸⁷

Do 31. decembra 1911 so razdelile naše zadruge K 25.505¹¹ podpor bolnim članom in vdovam pa sirotam članov.

Dividend so plačale 56.000 kron.

Dne 31. dec. 1911 so imele 5045 članov.

Zakaj so naše Delavske zadruge postale velike in močne? Zato ker ne prodajajo na upanje marveč le proti štetemu denarju.

Kredit je nesreča družin in smrt zadrug.

Mesto prodaje na upanje, dajejo naše Delavske zadruge članom, ki so več kot dva tedna bolni, do 12 tednov blago brezplačno in sicer za sedaj največ za 84 kron blaga.

Vdove in sirote članov dobe v podporo za 18 tednov blaga in sicer največ 126 kron.

Ker se v Delavskih zadrugah veliko razproda, imajo člani lahko vedno najsvežje blago, ki je po večini ceneje kot drugje zategadelj, ker nakupujejo zadruge blago v velikih zalogah.

Nikjer ne morete narediti boljših nakupov kot v Delavskih zadrugah.

Naše Delavske zadruge imajo 14 skladišč, 9 v Trstu in sicer:

I. v ulici dell' Istria 10	VIII. v ulici Girolamo Muzio 6
II. " " Belvedere 34	X. " " San Marco 17
III. " " del Salice 4	XII. " " Pozzo Bianco 5
IV. " " dell'Acquedotto 67	XIII. " " Aldo Manuzio 10.
VI. " " Conti 26	

1 v Gorici, 1 v Tržiču, 1 v Miljah, 1 v Izoli, 1 v Pulju.

Glavno skladišče je v ulici S. Francesco d'Assisi šte. 21 in 23. Zadrúžna peč, v ulici S. Marco šte. 17.

Naše Delavske zadruge prodajajo samo svojim članom.

Delavskim zadrugam pristopi lahko vsak v katerem si bodi omenjenih skladišč. Dovolj je, ako podpiše en sam delež po 20 kron, ki ga plača lahko takoj ali pa v obrokih po 20 vinarjev. — Član si pridobi vse pravice takoj, ko plača prvo krono in 20 vinarjev za knjižico.

Slovenski člani imajo v jezikovnem oziru enake udobnosti kot italijanski. V slovenskem jeziku imajo tudi pravila, poslovniške, knjižice in bilanco. V vseh skladiščih se govori tudi slovenski.

Delavci! Pridružite se naši veliki zadrúžni družini. — Tako boste koristili svojim družinam in razvoju zadrúžništva.

V Trstu, januarja 1912.

VODSTVO.

OPOMBA! Ako želite spoznati natančneje poslovanje DELAVSKIH ZADRUG, poskrbite si poročilo o zadnji zadrúžni dobi in pravila, ki jih dobite brezplačno v katerem si bodi našem skladišču.

Del. glavnica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša).

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2%.